

Rolnummer 4822
Arrest nr. 129/2010 van 18 november 2010

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende de artikelen 80, derde lid, en 82, tweede lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997, gesteld door het Hof van Beroep te Luik.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en M. Bossuyt, en de rechters R. Henneuse, E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, J. Spreutels, T. Merckx-Van Goey en P. Nihoul, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest van 30 november 2009 in zake Carole Piret tegen de nv « AXA Bank Belgium », waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 3 december 2009, heeft het Hof van Beroep te Luik de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Is er geen sprake van een met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet strijdige discriminatie tussen de situatie van de echtgenoot van de verschoonde gefailleerde en die van de persoon die een verklaring van wettelijke samenwoning met de verschoonde gefailleerde heeft afgelegd, in zoverre de eerstgenoemde, die zich persoonlijk aansprakelijk heeft gesteld voor de schuld van zijn gefailleerde echtgenoot, door de werking van de verschoonbaarheid wordt bevrijd van zijn verplichting, terwijl de laatstgenoemde, die zich samen met de gefailleerde heeft verbonden, niet wordt bevrijd, hoewel beiden ertoe gehouden zijn bij te dragen in de lasten van het samenleven en de inkomsten van de eerstgenoemde bijgevolg definitief zullen worden vrijgesteld, terwijl die van de laatstgenoemde bezwaard blijven, met als gevolg dat de gefailleerde zelf, wanneer hij wettelijk samenwoont buiten het huwelijk, in tegenstelling tot de gehuwde, mogelijk nog indirect moet tegemoetkomen in de betaling van de schulden van diegene met wie hij samenleeft ? ».

Memories zijn ingediend door :

- de nv « AXA Bank Europe » (voorheen « AXA Bank Belgium », waarvan de maatschappelijke zetel is gevestigd te 1170 Brussel, Vorstlaan 25;

- de Ministerraad.

Op de openbare terechtzitting van 28 september 2010 :

- zijn verschenen :

. Mr. S. Davidts *loco* Mr. J.-M. van Durme, advocaten bij de balie te Luik, voor de nv « AXA Bank Europe »;

. Mr. J. Bourtembourg, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers R. Henneuse en E. Derycke verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Volgens de verwijzende rechter hebben Carole Piret en haar levensgezel, met wie zij wettelijk samenwoont, in juni 2006 bij de bank AXA samen een « overeenkomst voor privédoeleinden » gesloten teneinde te beschikken over 30 000 euro voor de verbouwing van het aan de eerstgenoemde toebehorende onroerend goed;

de lening is aangevraagd door haar levensgezel. De werken werden noodzakelijk geacht opdat hij een professioneel project zou kunnen ontwikkelen, maar zijn nooit verwezenlijkt door de geraadpleegde onderneming.

De levensgezel van Carole Piret is op 4 december 2006 door de Rechtbank van Koophandel te Luik failliet verklaard; op 22 mei 2007 verkrijgt hij de verschoonbaarheid.

De bank AXA doet in december 2006 een aangifte van schuldvordering voor 37 863 euro, waarbij zij verklaart te beschikken over de verbintenis van Carole Piret – die zij niet als een persoonlijke zekerheid beschouwt, maar als medeschuldenaar met haar levensgezel. Na een aanmaning en de opzegging van het krediet doet Carole Piret de in artikel 72ter van de faillissementswet bedoelde verklaring; zij wil de aan haar levensgezel toegekende verschoonbaarheid genieten door artikel 82, tweede lid, van de voormelde wet aan te voeren en, in ondergeschikte orde, de bevrijding verkrijgen die artikel 80, derde lid, van dezelfde wet onder bepaalde voorwaarden toekent aan de persoon die zich persoonlijk zeker heeft gesteld voor de gefailleerde, ongeacht of die al dan niet verschoonbaar is verklaard.

Nadat zij is afgewezen door de Rechtbank van Koophandel te Luik en tot de betaling van de van haar gevorderde bedragen is veroordeeld, stelt Carole Piret hoger beroep in voor het Hof van Beroep te Luik.

Dat laatste geeft een gedetailleerd overzicht van « verschillende gelijkenissen » tussen de wettelijke samenwoning en het huwelijk; het stelt bijgevolg de hiervoor weergegeven prejudiciële vraag.

III. *In rechte*

- A -

A.1.1. Na te hebben herinnerd aan de feiten en de redenering van de eerste rechter, geeft de nv « AXA Bank Europe » (hierna : de bank AXA) een gedetailleerd overzicht van de redenen waarom het huwelijk en de wettelijke samenwoning onvoldoende vergelijkbare situaties zouden vormen.

A.1.2. Die partij wijst achtereenvolgens op de gevolgen van het huwelijk die de regeling van de wettelijke samenwoning niet met zich meebrengt.

De wettelijke samenwoning wijzigt de staat van de personen niet.

Zij houdt geen enkele plicht tot getrouwheid, samenwoning, hulp en bijstand in.

Zij voert tussen de partners geen gemeenschap van goederen in. Uit artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek blijkt aldus dat geen enkel gemeenschappelijk vermogen bestaat en dat de inkomsten uit arbeid van de samenwonende eigen zijn; wanneer de eigendom niet is aangetoond, is het stelsel van de onverdeeldheid van toepassing.

Hoewel de samenwonenden naar evenredigheid van hun mogelijkheden bijdragen in de lasten van het samenleven, zet artikel 1477 van het Burgerlijk Wetboek artikel 221, tweede tot zesde lid, van hetzelfde Wetboek evenwel niet om, artikel dat de ene echtgenoot, wanneer de andere zijn bijdrageplicht niet nakomt, toelaat om van de vrederechter een machtiging in zijn voordeel te verkrijgen voor de geldsommen die aan de in gebreke gebleven echtgenoot toekomen.

De beëindiging van de overeenkomst van wettelijke samenwoning is een eenzijdige beslissing *ad nutum* van één van de partners.

Ten slotte beveelt de vrederechter op grond van artikel 1479, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, in geval van onenigheid tussen de wettelijk samenwonenden, « de dringende en voorlopige maatregelen betreffende het betrekken van de gemeenschappelijke verblijfplaats, betreffende de persoon en de goederen van de samenwonenden en van de kinderen alsmede betreffende de wettelijke en contractuele verplichtingen van beide

samenwonenden »; die maatregelen vervallen evenwel op de dag dat de wettelijke samenwoning wordt beëindigd, hetgeen één van de wettelijk samenwonenden eenzijdig kan doen.

A.1.3. Volgens de bank AXA vloeit hieruit voort dat de wettelijke samenwoning moet worden gezien als een situatie van samenleven die niet vergelijkbaar is met de instelling van het huwelijk - en zeker niet op het vlak van het vermogen, het enige aspect dat te dezen relevant is. Hoewel de regeling van de wettelijke samenwoning een vorm van soepelheid (herroepelijkheid die in voorkomend geval eenzijdig is) koppelt aan een zekere erkenning van het samenleven en het gevoelsleven van twee personen, zou het toch zo zijn dat de stabiliteit en de vermogensrechtelijke gevolgen van het huwelijk geenszins zijn omgezet naar de wettelijke samenwoning. Die regeling zou immers het jurisprudentiële systeem formaliseren dat is ingevoerd voor de samenlevenden, wanneer, in een vergelijkbare situatie, niet eraan zou worden gedacht enige discriminatie aan te voeren.

A.2. In haar memorie merkt de bank AXA eveneens op dat de (Waalse of federale) wetgever niet van plan is de op de echtgenoten en wettelijk samenwonenden toepasselijke juridische stelsels volledig te harmoniseren, ermee rekening houdend dat de twee categorieën van personen niet vergelijkbaar zijn – de gevolgen van het huwelijk zijn talrijk, ingewikkeld en onlosmakelijk verbonden. De wettelijke samenwoning voert een verzachte regeling in, die vooral op elk ogenblik door slechts één van de partijen kan worden herroepen – en dit zonder enige gerechtelijke controle *a priori*.

Ter zake zou rekening moeten worden gehouden met het arrest nr. 187/2009, waarin het Hof met name heeft beslist dat « de decreetgever [...] ernaar [kan] streven een vorm van gezinsleven te beschermen, *in casu* het huwelijk, dat grotere kansen op stabiliteit biedt. Hij is dus niet verplicht de samenwonenden dezelfde fiscale voordelen toe te kennen als de gehuwde paren ».

A.3. In het tweede deel van haar memorie voert de bank AXA aan dat het in het geding zijnde verschil in behandeling - naast het feit dat het steunt op een objectief criterium – redelijk verantwoord is ten aanzien van het doel dat de wetgever nastreefde door het voordeel van de verschoonbaarheid uit te breiden tot de echtgenoot van de gefailleerde.

A.4.1. Zoals het Hof heeft opgemerkt in zijn arrest nr. 3/2008 werd de uitbreiding van de gevolgen van de verschoonbaarheid tot de echtgenoot die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld van de gefailleerde, ingevoerd omdat, in geval van gemeenschap van goederen, de inkomsten van de gefailleerde uit een nieuwe beroepsactiviteit in het gemeenschappelijke vermogen terechtkomen (artikel 1405, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek) : vervolgingen op de goederen van de echtgenoot, ingesteld door de schuldeisers van de gefailleerde, zouden de inkomsten van de gefailleerde uit zijn nieuwe activiteit bijgevolg kunnen raken, wat strijdig zou zijn met het nagestreefde doel. Het kan daarentegen verantwoord zijn dat de gevolgen van de verschoonbaarheid niet werden uitgebreid tot de voormalige echtgenoot van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde, aangezien, in die hypothese, de doelstelling van de verschoonbaarheid niet wordt ondergraven.

A.4.2. In het stelsel van de wettelijke samenwoning bestaat geen enkele gemeenschap van goederen of soortgelijke regeling : de inkomsten uit arbeid en de persoonlijke goederen van de samenwonenden zijn eigen en, wanneer de oorsprong van de eigendom betreffende bepaalde goederen niet wordt bewezen, worden die beschouwd als zijnde in onverdeeldheid.

De bank AXA merkt op dat geen enkele schuldeiser dan ook in principe bezit kan nemen van de « inkomsten uit de nieuwe activiteit » van de verschoonbaar verklaarde wettelijk samenwonende na afloop van vervolgingen tegen de wettelijk samenwonende; een schuldeiser zou evenmin beslag kunnen leggen op persoonlijke goederen van de verschoonbaar verklaarde samenwonende, althans indien die laatste zorgzaam heeft gehandeld. De « *fresh start* » waarnaar de wetgever streefde wanneer hij artikel 82 van de faillissementswet heeft uitgevaardigd, zou dus niet in het gedrang komen.

A.4.3. Ten aanzien van het argument afgeleid uit het feit dat de wettelijk samenwonenden ertoe verplicht zijn bij te dragen in de lasten van het samenleven naar evenredigheid van hun mogelijkheden – hetgeen het beginsel van de « *fresh start* » zou kunnen aantasten – wordt opgemerkt dat, hoewel die verplichting wel degelijk wettelijk is opgenomen, er evenwel geen enkel juridisch middel zou bestaan om de wettelijk samenwonende ertoe te dwingen ze na te komen : het beroep waarin is voorzien in huwelijkszaken bestaat immers niet voor de wettelijke samenwoning.

Overigens is de te dezen in het geding zijnde schuld geen « last van het samenleven » of een « niet-buitensporige schuld aangegaan ten behoeve van de huishouding en de opvoeding van de kinderen »,

bedoeld in artikel 221, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek of in artikel 222 van het Burgerlijk Wetboek omgezet inzake wettelijke samenwoning : dergelijke lasten worden immers niet gedragen ten behoeve van de huishouding, maar in het voordeel van het eigen vermogen van één van de echtgenoten. Bijgevolg is de gefailleerde op grond van de regels van de wettelijke samenwoning niet ertoe gehouden bij te dragen in de betaling van die schuld.

A.4.4. In de memorie wordt eveneens eraan herinnerd dat de situatie van de wettelijk samenwonende in ruime mate overeenstemt met die van de samenlevenden ten aanzien van wie niet eraan wordt gedacht artikel 82, tweede lid, van de faillissementswet toe te passen.

A.4.5. Ten slotte zou ook rekening ermee moeten worden gehouden dat de verplichting om bij te dragen in de lasten van het samenleven of in andere die verband houden met de regeling van de wettelijke samenwoning, op elk ogenblik herroepelijk is, zoals de regeling van de wettelijke samenwoning op zich in feite is. De bank AXA onderstreept dat aan een schuldeiser dan ook niet de gevolgen kunnen opgelegd van een op elk ogenblik herroepelijke instelling en dus ook niet de uitwissing van de schuld alleen door de wil van de schuldenaar; volgens die partij zou een schijnsamenwoning immers niet kunnen worden uitgesloten « gelet op het gemak waarmee die tot stand komt en herroepelijk is en eveneens op de soepelheid ervan tijdens de uitvoering ervan ».

A.5. Ten gronde herinnert de Ministerraad aan de doelstellingen die de wetgever heeft nagestreefd bij het aannemen van artikel 82, eerste en tweede lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997.

Zoals het Hof in verschillende arresten (nrs. 67/2006, 37/2007 en 3/2008) heeft opgemerkt, streeft die bepaling in hoofdzaak een billijk evenwicht na tussen de belangen van de schuldenaar en die van de schuldeisers; de aangifte van verschoonbaarheid vormt voor de gefailleerde een gunstmaatregel die het hem mogelijk maakt zijn activiteiten te hervatten op een aangezuiverde basis, en dit niet alleen in zijn belang, maar ook in dat van zijn schuldeisers of sommigen onder hen, die belang erbij kunnen hebben dat hun schuldenaar zijn activiteiten op een dergelijke basis hervat – het voortzetten van een handels- of industriële activiteit kan bovendien het algemeen belang dienen; de uitbreiding van de gevolgen van de verschoonbaarheid tot de echtgenoot is verantwoord om de in A.4.1 aangegeven motieven.

In zijn memorie merkt de Ministerraad ook op dat het Hof daarentegen heeft aanvaard dat de gevolgen van de verschoonbaarheid niet worden uitgebreid tot de echtgenoot van de niet-verschoonbaar verklaarde gefailleerde (arrest nr. 67/2006) of tot de voormalige echtgenoot van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde (arresten nrs. 67/2006, 37/2007 en 3/2008) : in die gevallen zou het – hiervoor in herinnering gebrachte – doel van de verschoonbaarheid niet zijn bedreigd.

A.6.1. In het laatste deel van zijn memorie wenst de Ministerraad die beginselen toe te passen, waarbij hij, in het licht van het voordeel van de verschoonbaarheid, de situatie van de gehuwde echtgenoten en die van de wettelijk samenwonenden met elkaar vergelijkt.

A.6.2. De Ministerraad verwijst eveneens naar het arrest nr. 187/2009 en merkt in de eerste plaats op dat de wetgever de kern van het gezinsleven, in voorkomend geval het huwelijk, dat de beste kansen op stabiliteit biedt, perfect heeft kunnen willen beschermen; hij is dus niet ertoe gehouden aan de samenwonenden dezelfde fiscale voordelen toe te kennen als aan de gehuwde paren – en te dezen is hij niet ertoe gehouden aan de samenwonende van de gefailleerde dezelfde verschoonbaarheid toe te kennen als die welke de echtgenoot van dezelfde gefailleerde geniet.

A.6.3. Hoewel de aangifte van wettelijke samenwoning en het huwelijk - op het vlak van de wettelijke rechten en plichten die daaruit voortvloeien - geen « volkomen van elkaar losstaande » instellingen zijn, bestaan tussen beide evenwel fundamentele verschillen, die de Ministerraad op analoge wijze beschrijft als de bank AXA dat doet (A.1.2). Aldus wordt met name het huwelijk geacht de beste kansen op stabiliteit te bieden en is er in elk geval geen gemeenschappelijk vermogen tussen samenwonenden. In het geval van het huwelijk is er altijd een gemeenschappelijk vermogen, bij ontstentenis van een huwelijkscontract of, indien een huwelijkscontract bestaat, met als enige uitzondering het stelsel van de scheiding van goederen – dat de goederen in twee vermogens verdeelt, behalve voor de roerende goederen of die waarvan de eigendom voor slechts één van de echtgenoten niet vaststaat, die als onverdeeld worden beschouwd; in het geval van de wettelijke samenwoning, en in alle gevallen, behoudt ieder van de wettelijk samenwonenden de goederen waarvoor hij kan aantonen dat die hem toebehoren, de inkomsten uit die goederen en de inkomsten uit arbeid, terwijl de goederen waarvoor

geen enkele van de wettelijk samenwonenden kan aantonen dat die hem toebehoren en de inkomsten daaruit worden geacht in onverdeeldheid te zijn (artikel 1478, eerste en tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek).

De Ministerraad besluit hieruit dat, ermee rekening houdend dat het gemeenschappelijk vermogen alleen zal bestaan in het huwelijk, het objectief en redelijk verantwoord kan zijn dat de gevolgen van de verschoonbaarheid door de wetgever niet worden uitgebreid tot de samenwonende van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde : in die hypothese zou het doel van de verschoonbaarheid immers niet in het gedrang zijn.

- B -

B.1. Het Hof wordt ondervraagd over de bestaanbaarheid van artikel 82 van de faillissementswet van 8 augustus 1997 (hierna : de faillissementswet) met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre de echtgenoot van een verschoonbaar verklaarde gefailleerde verschillend wordt behandeld in vergelijking met de wettelijk samenwonende van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde. De eerstgenoemde, die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld van zijn gefailleerde echtgenoot, wordt van zijn verplichting bevrijd, terwijl de laatstgenoemde, die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld van zijn gefailleerde samenwonende, niet van zijn verplichting wordt bevrijd.

B.2. Zoals het gedeeltelijk werd vervangen bij de wet van 20 juli 2005 en gewijzigd bij de wet van 18 juli 2008, bepaalt artikel 82 van de faillissementswet :

« Indien de gefailleerde verschoonbaar wordt verklaard, kan hij niet meer vervolgd worden door zijn schuldeisers.

De echtgenoot van de gefailleerde die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld van zijn echtgenoot, of de voormalige echtgenoot die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld die zijn voormalige echtgenoot tijdens de duur van het huwelijk was aangegaan, wordt ingevolge de verschoonbaarheid van die verplichting bevrijd.

De verschoonbaarheid heeft noch gevolgen voor de onderhoudschulden, noch voor de schulden voortvloeiend uit de verplichting tot herstel van de schade verbonden aan het overlijden of aan de aantasting van de lichamelijke integriteit van een persoon waaraan de gefailleerde schuld heeft ».

B.3. De in het geding zijnde bepaling maakt deel uit van de faillissementswetgeving die in essentie ertoe strekt een billijk evenwicht tot stand te brengen tussen de belangen van de schuldenaar en de belangen van de schuldeisers.

De verklaring van verschoonbaarheid vormt voor de gefailleerde een gunstmaatregel die hem in staat stelt zijn activiteiten op een aangezuiverde basis te hervatten, en zulks niet alleen in zijn belang maar ook in het belang van zijn schuldeisers of sommigen onder hen die belang erbij kunnen hebben dat hun schuldenaar zijn activiteiten op een dergelijke basis hervat, waarbij het voortzetten van een handels- of industriële activiteit bovendien het algemeen belang kan dienen (*Parl. St.*, Kamer, 1991-1992, nr. 631/1, pp. 35 en 36).

De wetgever, die van oordeel is dat « de mogelijkheid tot herstel [...] utopisch [blijft] indien [de gefailleerde] de last van het passief moet blijven dragen », heeft gemeend dat « het [...] immers niet te verantwoorden [is] dat het in gebreke blijven van de schuldenaar als gevolg van omstandigheden waarvan hij het slachtoffer is, hem verhindert andere activiteiten te verrichten » (*Parl. St.*, Kamer, 1991-1992, nr. 631/13, p. 50).

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de wetgever « op een evenwichtige wijze rekening [heeft willen] houden met de gecombineerde belangen van de gefailleerde zelf, van de schuldeisers, de werknemers en de economie in zijn geheel » en voor een menselijke regeling heeft willen zorgen die de rechten van alle betrokken partijen in acht neemt (*Parl. St.*, Kamer, 1991-1992, nr. 631/13, p. 29).

B.4. Artikel 82, tweede lid, bevrijdt de echtgenoot van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde, die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld van de gefailleerde, van zijn verplichtingen.

Het Hof dient te onderzoeken of die maatregel een discriminatie inhoudt ten aanzien van de wettelijk samenwonende van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld van die gefailleerde.

Daarbij dient rekening te worden gehouden met de respectieve kenmerken van het huwelijk en van de wettelijke samenwoning, enerzijds, en met de economische en sociale doelstellingen van de in het geding zijnde maatregel, anderzijds.

B.5. Het verschil in behandeling tussen echtgenoten en wettelijk samenwonenden steunt op het feit dat hun juridische toestand verschilt, zowel wat hun persoonlijke verplichtingen jegens elkaar, als wat hun vermogensrechtelijke toestand betreft.

Die verschillende juridische toestand kan in bepaalde gevallen, wanneer die verband houdt met het doel van de maatregel, een verschil in behandeling tussen echtgenoten en wettelijk samenwonenden rechtvaardigen. Er dient bijgevolg te worden onderzocht of de respectieve kenmerken van het huwelijk en van de wettelijke samenwoning - in verband met het onderwerp en het doel van de in het geding zijnde maatregel - verantwoorden dat de wettelijk samenwonende van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde niet van zijn verplichting wordt bevrijd door de werking van de verschoonbaarheid, in tegenstelling tot de echtgenoot van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde, die eveneens aansprakelijk is voor de schuld van die laatstgenoemde.

B.6.1. Echtgenoten zijn elkaar hulp en bijstand verschuldigd (artikel 213 van het Burgerlijk Wetboek); zij genieten de bescherming van de gezinswoning en de huisraad (artikel 215 van het Burgerlijk Wetboek); de echtgenoten moeten hun inkomsten bij voorrang besteden aan hun bijdrage in de lasten van het huwelijk (artikel 217 van het Burgerlijk Wetboek), waarin zij moeten bijdragen naar vermogen (artikel 221 van het Burgerlijk Wetboek). Schulden die door een der echtgenoten worden aangegaan ten behoeve van de huishouding en de opvoeding van de kinderen verbinden de andere echtgenoot hoofdelijk, behoudens wanneer zij, gelet op de bestaansmiddelen van het gezin, buitensporig zijn (artikel 222 van het Burgerlijk Wetboek).

B.6.2. Onder wettelijke samenwoning wordt verstaan de toestand van samenleven van twee personen die een schriftelijke verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd (artikel 1475 van het Burgerlijk Wetboek). De wettelijke samenwoning houdt op wanneer een van de partijen in het huwelijk treedt of overlijdt. Zij kan tevens door de samenwonenden worden beëindigd, in onderlinge overeenstemming of eenzijdig, door middel van een schriftelijke verklaring bij de ambtenaar van de burgerlijke stand, die daarvan melding maakt in het bevolkingsregister (artikel 1476 van het Burgerlijk Wetboek).

Op de wettelijke samenwoning zijn de volgende bepalingen toepasselijk : de wettelijke bescherming van de gezinswoning (artikelen 215, 220, § 1, en 224, § 1, 1, van het Burgerlijk

Wetboek) wordt van overeenkomstige toepassing verklaard op de wettelijke samenwoning; de wettelijk samenwonenden dragen bij in de lasten van het samenleven naar evenredigheid van hun mogelijkheden en iedere niet-buitensporige schuld die door een der wettelijk samenwonenden wordt aangegaan ten behoeve van het samenleven en van de kinderen die door hen worden opgevoed, verbindt de andere samenwonende hoofdelijk (artikel 1477 van het Burgerlijk Wetboek).

B.7. Wanneer de wetgever in de faillissementswet een mogelijkheid invoert om de gefailleerde verschoonbaar te verklaren en de gevolgen van de verschoonbaarheid uitbreidt tot de echtgenoot van de gefailleerde die zich persoonlijk aansprakelijk heeft gesteld voor de schuld van de gefailleerde, terwijl die gunstmaatregel niet ten goede komt aan de wettelijk samenwonende die zich eveneens persoonlijk aansprakelijk heeft gesteld voor de schuld van de gefailleerde, behandelt hij personen die gehouden zijn tot de regeling van dezelfde schulden, op verschillende wijze.

Immers, in beide situaties hebben de echtgenoot en de wettelijk samenwonende een persoonlijke verplichting aangegaan of zijn ze daartoe gehouden, die evenwel geen betrekking heeft op de betaling van een eigen schuld, maar op de vereffening van een schuld van de gefailleerde hoofdschuldenaar.

Ten aanzien van de echtgenoot die zich persoonlijk heeft verbonden ten gunste van zijn gefailleerde echtgenoot, kunnen de vervolgingen, door de schuldeisers van de gefailleerde, op zijn goederen, wegens de uitbreiding van de gevolgen van de verschoonbaarheid, niet langer plaatsvinden. De wettelijk samenwonende die zich persoonlijk heeft verbonden ten gunste van zijn gefailleerde samenwonende, geniet daarentegen geenszins de gevolgen van de verschoonbaarheid en blijft ertoe gehouden, op zijn bestaande en toekomstige goederen, een schuld aan te zuiveren waarvoor zijn wettelijk samenwonende niet langer kan worden vervolgd.

Door de regel van de verschoonbaarheid niet uit te breiden tot de wettelijk samenwonenden die zich persoonlijk aansprakelijk hebben gesteld voor de schuld van hun gefailleerde samenwonende, heeft de wetgever een verschil in behandeling ingevoerd dat, ten aanzien van het in B.3 omschreven doel, niet redelijk verantwoord is.

B.8. Aangezien de in B.7 vastgestelde leemte zich bevindt in de aan het Hof voorgelegde tekst, komt het de verwijzende rechter toe een einde te maken aan de door het Hof vastgestelde ongrondwettigheid, vermits die vaststelling is uitgedrukt in voldoende precieze en volledige bewoordingen om toe te laten dat de in het geding zijnde bepaling wordt toegepast met inachtneming van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.9. De prejudiciële vraag dient bevestigend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

In zoverre artikel 82, tweede lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997 niet in de mogelijkheid voorziet voor de wettelijk samenwonende die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde die met hem wettelijk samenwoont, om van zijn verplichtingen te worden bevrijd, schendt het de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Aldus uitgesproken in het Frans en in het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 18 november 2010.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior